

ОСНОВНІ ВИДИ РОДУ *FUSARIUM* - ЗБУДНИКИ СУХОЇ ФУЗАРІОЗНОЇ ГНИЛІ КАРТОПЛІ

Однією з найшкідливіших і поширених хвороб бульб картоплі при зберіганні врожаю є суха фузаріозна гниль. Видовий склад роду *Fusarium*, які приймають участь у патогенезі цієї хвороби, різноманітний та нестабільний і залежить, в основному, від метеорологічних, ґрунтово-кліматичних умов та стійкості сортів.

Виділення різновидів збудників гнилей бульб у чисту культуру здійснювали за методиками, описаними К.І. Бельтюковою та В. І. Білай. Вивчення морфологічних і культуральних властивостей грибів, а також встановлення видового складу проводили на основі загальноприйнятих методик під час їхнього росту на картопляно-агаровому поживному середовищі.

У досліді було проаналізовано понад 200 бульб з ознаками сухої фузаріозної гнилі, відібраних в індивідуальних господарствах Житомирської, Волинської та Рівненської областей. За попередньої ідентифікації отриманих штамів встановлено, що в умовах Полісся України суху фузаріозну гниль викликають гриби *F. sambucinum*, який зустрічається в 46,7%, *F. avenaceum* – 23,9%, *F. solani* – 16,2%, а *F. oxysporum* – у 13,2% випадків.

За анатомо-морфологічними ознаками виділених патогенів нами встановлено, що *Fusarium sambucinum* утворює веретеновидно-серпоподібні та еліптично вигнуті макроконідії в повітряному міцелії, піннотах та зрідка у спородохіях. Верхня клітина коротка, яка звужується у вигляді сосочка, дещо загнута або пряма. В основі конідій добре виражена ніжка. Конідії мають 5, рідше 3 перетинки. Спороншення в основній своїй масі рожево-помаранчевого кольору. Повітряний міцелій білий, блідо-червоний, рожеватий, сильно пухнастий або щільний. Строма жовта, яскраво-червона

Вид *F. avenaceum* утворює макроконідії у спородохіях, піннотах або в повітряному міцелії, вони шипо- або ниткоподібні, майже прямі, до основи та вершини звужені, в більшості з 5-7 перетинками. У конідії з 5 перетинками верхня клітина ниткоподібна, видовжена, з добре вираженою ніжкою при основі. У своїй масі вони помаранчеві, цегляно-червоні. Строма жовта або червона.

Макроконідії *F. oxysporum* утворює в повітряному міцелії, рідше у спородохіях або піннотах. За формою і виглядом макроконідії веретеновидно-серпоподібні, еліптично вигнуті або майже прямі зі сталим діаметром по всій довжині, із порівняно тонкою оболонкою, яка поступово і рівномірно звужується, з добре вираженою ніжкою або сосочком. Конідії мають 3-5 перетинок. З численними мікроконідіями. Хламідоспори проміжні та верхівкові, утворюються у великій кількості. Повітряний міцелій пльвчато-павутинний, забарвлений, як і строма, у рожевий, світло-жовтий або навіть білий колір.

Веретеновидно-серпоподібні, еліптично вигнуті, іноді майже прямі, з
© О.А. Тимошук, І.А. Журавська, 2005

коротенькою, дещо звуженою і тупою верхньою клітиною. Макроконідії характерні для *F. solani*, вони з ніжкою або сосочком при основі і, зазвичай, з 3-5 перетинками. Конідії з 3 перетинками. У своїй масі вони кремово-жовті, синьо-зелені, коричнево-білі, утворюються в повітряному міцелії, спородохіях та піннотах.

Таким чином, нами встановлено, що в зоні Полісся України в патогенезі сухої фузаріозної гнилі найбільшої шкоди завдають види *F. sambucinum*, *F. avenaceum*, *F. solani* і *F. oxysporum*.